LUIGI BILLION

Il-Poeta tal-Poeżija Sagra u Patrijottika u Awtur tal-Versi ta' l-"Inno Sliema"

Tony Terribile

Meta f'Jannar li għadda Patri Raniero Zammit OFMCap. talabni, biex bħas-soltu nikteb f'dan il-ktieb, urieni x-xewqa li nikteb dwar il-Professur Luigi Billion.

Ngħid is-sew ftit li xejn kont naf dwaru u għalhekk fittixt fid-dizzjunarju ta' Robbie Mifsud Bonnici, iżda hemm sibt biss li dwar il-konnessjoni tiegħu mal-Parroċċa tagħna kienet li għex u miet f'Tas-Sliema fl-1939. Kien ukoll għalliem.

Barra dan kont naf li Billion hu l-awtur tal-versi ta' l-Innu l-Kbir li jitkanta lejlet il-festa f'ġieħ il-Madonna tas-Sacro Cuor. Kont naf ukoll li huwa kiteb il-versi ta' l-innu l-kbir f'ġieħ San Ġorġ għar-Rabat ta' Għawdex. Isem Billion huwa wkoll marbut ma' l-edukazzjoni ta' bosta tfal. L-iskola ta' Billion, fi Triq Rudolph għadha magħrufa sa llum f'Tas-Sliema. Għalhekk nistgħu ngħidu li Luigi Billion kien wieħed mill-pijunieri ta' l-edukazzjoni skolastika f'dawn il-gżejjer.

Ix-xewqa ta' Patri Raniero li nikteb dwar Luigi Billion kienet bħal vleġġa li laqtet lil wieħed mill-ħbieb tiegħi, li ftit wara għogbu jtini pubblikazzjoni ta' Luigi Billion.

Dan il-ktieb 'VOCI INTIME' ġie stampat fl-1928 fl-istamperija ta' San Ġużepp il-Ħamrun. Hu ktieb li jiġbor fih tlett taqsimiet ta' poeżija – sagra, patrijottika u varja. Bosta minnhom għandhom magħhom tifkiriet speċjali. Din il-pubblikazzjoni iddedikaha lil martu Emilia f'għeluq il-ħdax-il sena mill-mewt tagħha.

Biex naqta' ix-xewqa ta' Patri Raniero, iddeċidejt li flimkien naraw dan il-ktieb. Minnu toħroġ il-personalità ta' Luigi Billion.

It-taqsima tal-poeżija sagra, li hi l-itwal waħda, tiftaħ bil-poeżija iddedikata lil Ġesù Redentur, li Luigi Billion kiteb bħala tifkira ta' l-inawgurazzjoni tal-monument f'ġieħ Kristu Sultan fuq l-għolja tal-Virtù fl-1900.

Poeżija oħra li ġġib l-isem 'Pasqua' iddedikaha lis-Sur Fons Maria Galea, li tista' tgħid għex ħajtu kollha f'Tas-Sliema, u benefattur kbir tas-Soċjetà Maltija.

Il-Professur Luigi Billion.

Poeżija oħra, 'Cristo Re' il-professur Billion iddedikaha lil Professur Patri Tonin Tonna Barthet, Agostinjan, li fis-snin għoxrin kien wieħed mill-akbar edukaturi tal-kleru Malti.

L-istess kien Monsinjur Injazju Panzavecchia. Għalhekk Luigi Billion iddedikalu l-poeżija 'A Maria Bambina' billi Monsinjur Panzavecchia kien Senglean.

Poeżija oħra sabiħa 'Sovrana di Pace' hi f'ġieħ il-Madonna u Luigi Billion iddedikaha lil Professur Patri Anastasju Cuschieri O.C., il-poeta tal-Madonna.

Poeżija twila b'dsatax-il stanza, Luigi Billion kitibha f'ġieħ il-Madonna tas-Sacro Cuor u ta dan l-isem 'A Nostra Signora del Sacro Cuore'.

Wara din il-poeżija hu kiteb oħra, b'rabta Sliemiża. Hi poeżija f'ġieħ il-Madonna 'Stella Maris' u din iddedikaha li Dun Rafel Capurro, kappillan ta' Stella Maris, fis-snin għoxrin.

Qassis popolari ħafna f'Tas-Sliema ta' sebgħin sena ilu, kien Dun Ġużepp Busietta. F'din il-ġabra ta' poeżiji Luigi Billion iddedikalu l-poeżija 'Lo Scapolare'.

F'din il-ġabra ta' poeżiji nsibu oħra b'rabta mal-parroċċa tagħna u din hi magħrufa bħala 'Inno a Nostra Signora del Sacro Cuore'.

Fl-1921 fil-belt ta' l-Isla ġiet inkurunata l-istatwa ta' Marija Bambina. F'din l-okkażjoni Luigi Billion kiteb poeżija sabiħa u ddedikaha lil Dun Ġużepp Bonanno, li kien il-primiċerju ta' San Filippu ta' l-Isla.

Fl-1922 il-Knisja Universali fakkret għeluq is-700 sena mit-twelid ta' San Duminku. Luigi Billion kiteb poeżija sabiħa għal din l-okkażjoni u ddedikaha lil Professur Patri Daniel Callus Dumnikan.

Meta fl-1924 inġiebet Malta r-relikwija tad-driegħ ta' San Franġisk Saverju, Luigi Billion kiteb poeżija twila ta' tifkira.

L-ewwel taqsima ta' dan il-ktieb tagħlaq b'numru ta' poeżiji li hu kiteb għal Kungress Ewkaristiku ta'

l-1913 u wkoll meta inkixef il-monument ta' Kristu Re fl-1917.

Fit-taqsima ta' poeżiji patrijottiċi niltaqgħu ma' bosta poeżiji li jfakkruna f'episodji differenti mill-istorja ta' dawn il-gżejjer bħal m'hi dik f'ġieħ il-leġġendarju Toni Bajada li Billion iddedikaha lil Provinċjal Patri Tonin Bajada OFM.

Poeżija oħra titkellem dwar l-eroj ta' l-Assedju l-Kbir li hu ddedikaha lil Fortunato Mizzi, politiku Malti magħruf fl-ewwel snin tas-seklu għoxrin.

Poeżija oħra 'Malta al Mondo' iddedikaha lil Monsinjur Enrico D'Andria, Ministru ta' l-Edukazzjoni ta' dawk iż-żminijiet.

Meta fl-1921 Malta kisbet l-ewwel Kostituzzjoni tagħha, Luigi Billion kiteb il-poeżija 'Per La Nostra Autonomia' u ddedikaha lil Dr. Fortunato Mizzi u lil Sir Filippo Sciberras li kien strumentali fil-għoti tal-Kostituzzjoni.

Al Molto Reverendo

PADRE GUIDO ANNATI O.F.M.

LETTORE E PARROCO

NELLE SUE NOZZE D'ARGENTO SACERDOTALI

«L'Unto novello a cui, Francesco santo,
Esserti figlio è sacro inclito vanto,
Immacolata serberà la stola,
Come oggi la vestì : con la parola
Semplice e buona schiuderà tesori
D'amor, di fede e di speranza ai cuori :
Padre e Pastor, con instancabil zelo,
Guiderà l'alme—agne dilette—al cielo».

* * *

Così un Angel cantò, per i turchini
Cieli volando, nel mattin più bello
Della tua vita, allor che ai serafini
Stessi invidia recavi, o fraticello.

Cinque lustri volâr ; e in te vegg'io
Avverarsi il presagio, mentre un grido
D'anime echeggia, supplicando Dio
Che i tuoi sudor coroni, o Padre Guido.

LUIGI BILLION.

Sliema, 26 Luglio 1923.

Poeżija li l-Prof. Luigi Billion kiteb b'ġieħ it-tieni Kappillan tal-Parroċċa tagħna, P. Gwido Annati OFM.

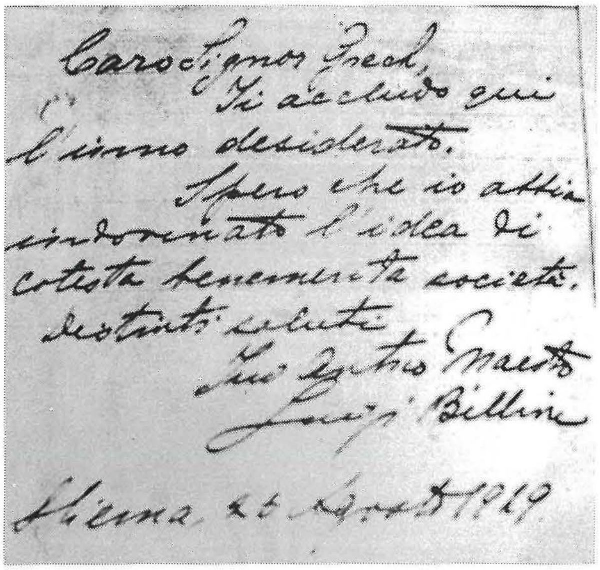
Caro Signor Fred,
Vi accludo qui
l'inno desiderato.
Spero che io abbia
indovinato l'idea di
cotesta benemerita società.
Distinti saluti
Suo Ignazio Maestro
Luigi Billion
Sliema 26 … 1919

Ittra tal-Prof. Luigi Billion lis-Segretarju tas-Soċjetà, fejn jinfurmah li lesta l-versi ta' l-Innu Sliema għal Mro. Botti.

F'din il-ġabra ta' poeżiji insibu waħda taħt l-isem 'Melita' li hu ddedikaha lil Dr. Carmelo Mifsud Bonnici (missier il-President) li allura kien Ministru tat-Teżor.

Poeżija oħra patrijottika semmieha 'Alla Nostra Bandiera' u ddedikaha lil Dr. Enrico Mizzi li dak iż-żmien kien Ministru ta' l-Industrija u Kummerċ.

Meta fl-1915 l-Arċisqof Dom Mauro Caruana O.S.B. inħatar Arċisqof ta' Malta, Luigi Billion kitiblu poeżija ta' merħba f'isem il-poplu Malti.

Fl-ewwel snin tas-seklu għoxrin l-Isqof Angelo Portelli O.P. kien il-Vigarju Ġenerali tad-Djoċesi ta' Malta, Luigi Billion kitiblu poeżija li fiha faħħar it-talenti u l-ħidma ta' dan l-isqof Dumnikan.

Poeżija oħra li kiteb Luigi Billion tfakkar il-ħamsa u għoxrin sena ta' l-ordinazzjoni saċerdotali ta' Patri Guido Annati OFM li kien it-tieni kappillan tal-parroċċa tagħna fis-snin għoxrin.

Meta wieħed jaqra dawn il-poeżiji li rajna flimkien wieħed mill-ewwel jinduna bis-sentimenti nobbli li bihom kien imżejjen Luigi Billion.

Fihom jidher kemm Luigi Billion kien bniedem konvint mit-twemmin tiegħu, u kemm kien bniedem li fil-vini tiegħi kellu demm Malti u patrijottiku.

Il-Parroċċa tagħna, għalhekk għandha għax tkun kburija li fost ix-xogħlijiet tiegħu nsibu numru ta' kitbiet li għandhom rabta sħiħa magħna.

Fl-aħħarnett hu ta' unur kbir għalina li l-innu tal-Banda tas-Soċjetà Filarmonika 'Sliema' huwa wkoll xogħol tal-Prof. Luigi Billion. Ta' min iżid li, wara l-aħħar gwerra, dan l-"Inno Sliema" ġie maqlub bil-Malti minn Dun Frans Camilleri.